

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Димитър Методиев Терзиев
Университет за национално и световно стопанство
Професионално направление: 3.8. Икономика
Научна специалност: Икономика и управление

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен Доктор, по научна специалност Икономика и управление (по отрасли), в Институт по Аграрна Икономика

Основание: Заповед № ДД05-112, 10.06.2019 г. на Председателя на Селскостопанска академия

Автор на дисертационния труд: Антон Кирилов Митов
Тема на дисертационния труд: Еко-управлението в земеделските стопанства

1. Информация за дисертанта

Дисертантът е:

- обучаван по докторска програма в Институт по Аграрна Икономика, по научна специалност Икономика и управление (по отрасли);
- започнал своето обучение през 2011 г., което след поредица от трансформации е преминало в различни форми;
- изпълнил успешно, предвидените в индивидуалния му план за обучение, задачи, вкл. процедура по вътрешно разглеждане с рецензенти;
- магистър по Аграрен бизнес и бакалавър по Аграрна икономика от Университета за национално и световно стопанство;

2. Обща характеристика на дисертационния труд

2.1. Формални изисквания и елементи

- обем: 267 стр.;
- визуализиращи материали:

- схеми: 10 бр.;
- графики: 45 бр.;
- таблици: 33 бр.;
- фигури: 17 бр.;
- приложения: 1 бр.
- структура: увод, четири глави, заключение, приноси, списък на използваната литература, приложения;
- елементи на изследователската работа – формулирани са: цел, задачи (4 бр.), обект, предмет, теза, хипотези (4 бр.), посочени са: методи на изследване и източници на информация;
- обосновки – след проведен преглед и анализ на достигнатото ниво на знание в областта са обосновани:
 - актуалността и значимостта на темата;
 - твърденията в тезата и хипотезите;
 - използваните методология и методика;
 - избраните източници на данни.
- използвани литературни източници - общ брой: 313, от тях;
 - по видове (бр.):
 - научна литература: 302;
 - други: 11.
 - по език на публикуване (бр.):
 - на български език: 53;
 - други: 260.
 - по години (%):
 - 2018 – 1;
 - 2017 – 1.9;
 - 2016 – 3.5;
 - 2015 – 2.2;
 - 2014 – 4.5;
 - 2013 – 3.2;
 - 2012 – 9.3;
 - 2011 – 5.8;
 - 2010 – 5.8;
 - по-ранни – 62.8.

2.2. Логика и обвързаност на елементите на дисертационния труд.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е изграден при спазване на ясна логическа връзка и обвързаност между неговите елементи. Не се открива противоречие между заглавието, целта, задачите, предмета, обекта, тезата и хипотезите. Отделните глави следват класическата структура на

докторска теза – теория, методика, изследване, предложения за усъвършенстване.

2.3. Актуалност и значимост.

Съвременното общество е все по-чувствително към въпросите за състоянието на околната среда и безопасността на храните и другите продукти на селското стопанство. От друга страна, това е обичаен отрасъл в една свободна икономическа система, развиващ се на базата на личния интерес на заетите в него. Процесът на търсене на ефективно решение на това противоречие е все още в началото си. Ето защо, избраната тема е актуална.

Броят на икономическите изследвания в областта расте бързо. По-често, те са насочени към анализ на връзката между резултатите (позитивни и негативни) от производствените дейности и разходите (частни и публични) за тях. Приложеният, тук, подход на търсене на определящите ги фактори – „движещи сили“, е иновативен в международен план и уникален за България. Това определя значимостта на дисертационния труд.

2.4. Осведоменост на дисертанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд.

Дисертационният труд е развит на основата на литературни обзори на наличните теоретични възгледи и на достъпните аналитични средства. Специално внимание е отделено на преглед на проведените вече в България изследвания в областта и на открояване на особеността на настоящото. Използван е голям обем подходящи данни за оценка на влиянието („натиска“) на селското стопанство върху околната среда в България. Извършен е и международен сравнителен анализ. Осведомеността на кандидата по разглежданата проблематика е във от съмнение.

3. Оценка на постиженията на докторанта

3.1. Получени резултати

Всеки дисертационният труд е завършващ етап на обучението в образователна и научна степен Доктор. В настоящият се открояват редица положителни резултати от процеса на обучение:

3.1.1. Общи умения на кандидата

Чрез своя труд, кандидатът демонстрира:

- академично любопитство – качество необходимо за успешна изследователска работа. Проявява се в избора на тема, формулиране на целта, задачите и тезата;
- обща култура и способност за комуникиране – използвани са език и стил, привличащи към прочитане на текста с интерес и удоволствие;
- умения за създаване на научен продукт – проверката на предложените хипотези и доказването на тезата, изпълнението на поставените задачи и постигането на целта, логичността и не-противоречивостта на изложението и т.н. характеристики на текста убеждават в наличието на това важно умение.

3.1.2. Изследователски умения на кандидата

Провеждането на самостоятелно изследване, с високо качество, е задължително очакване към всяка докторска теза. В тази посока, могат да бъдат отбелязани:

- осъществено е уникално за България, но съпоставимо в международен план, изследване на влиянието на селскостопанските дейности върху околната среда;
- моделът Drivers, Pressures, State, Impact and Response (DPSIR), използван като основно аналитично средство, е подбран след задълбочен преглед на достъпните такива и анализ на предимствата и ограниченията му;
- той, както и другият използван аналитичен модел - Data Envelopment Analysis (DEA) са изпълнени правилно, а изводите от тях – интерпретирани коректно;
- обемът и типът събрани данни отговарят на изискванията на изследването, обработката им е професионална, визуализирането на резултатите – на високо ниво.

3.2. Научни и научно-приложни приноси

Освен образователна, степента Доктор е и научна. От тази гл.т. се очаква в един дисертационен труд да притежава известни приносни елементи. В настоящият се открояват следните:

3.2.1. Научни приноси

- теоретични – изясняване същността на еко-управлението и разграничаването му от други, на пръв поглед близки, но същностно различаващи се, термини;

- методологически – модифициране на DPSIR модела и оригинално приложение на DEA модела, и двете без да изменят същностите им, и в съответствие с нуждите на изследването;
- аналитични – оригинално тълкуване и подреждане по значимост на, иначе известни, агро-екологични показатели за по-добро разбиране на връзката стопанска дейност–околна среда.

3.2.2. Научно-приложни приноси

- в областта на политиката – развитата тук идея за оценка на екологична ефективност, чрез анализ на а) дейности, б) рискове и в) отзивчивост на публични мерки, изглежда универсално приложима;
- в областта на управлението на фермата – новаторското интерпретиране на агро-екологични показатели позволява по-добро разбиране, от страна на фермерите, на влиянието на техния бизнес върху околната среда;
- в областта на научните изследвания – предложеното тук търсене на естествената връзка между производствени дейности и природа, би могло до стимулира по-разумни изследвания в областта, вместо натрапчивото предлагане на санкции.

Формулираните от кандидатът, в края на дисертационния труд, приноси могат да бъдат открити в предходните глави. Това подчертава неговата коректност, която се забелязва и по-други поводи в текста.

3.3. Публикации по дисертацията

Във връзка с дисертационния труд са отчетени седем публикации. В тях докторантът демонстрира:

- смелост за публикуване в авторитетни, за неговото ниво, източници – публикации 1, 4 и 7;
- популяризиране на конкретни резултати от своята работа – публикации 2, 3 и 4;
- умения за публикуване в екип – публикации 1, 5, 6 и 7;
- авторитет пред водещи изследователи и специалисти в областта, приемали го за съавтор – публикации 1, 4, 5, и 6.

Не бяха открити данни за степента на разпространение и влиянието на посочените публикации. Въпреки това, техният брой, качеството им и представянето на оригиналната изследователска работа на кандидата в тях, покриват обичайните очаквания в тази област.

3.4. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е с обем 36 стр. В него коректно и достатъчно подробно са представени: елементите на дисертационния труд, основните идеи, проведеното изследване, получените резултати, направените изводи и приносните моменти. Тестът е добре оформен и позволява разбиране на тезата на автора и нейната защита (с изкл. на т. III, чието заглавие следва текста по нея).

4. Критични бележки

В предложения за рецензиране дисертационен труд се откриват следните слабости:

- недостатъчна академична дисциплина. Избраната тема предполага интердисциплинарен подход на разработване. Но, тъй като с нея се кандидатства за получаване на степен в професионално направление Икономика, превес трябва да имат икономическите възгледи. На места, авторът се увлича в ненужно подробно излагане на теории, които са модерни и интересни, но не допринасят за качеството на неговата работа. Пример: в първа глава икономически възгледи са представени на 12 стр. (26%), а не-икономически – на 35 стр. (74%). Дисбалансът е очевиден;
- позоваване, предимно на вторични източници, а не на оригиналните произведения. В текста се използват идеи, свързани с икономически институции, договори, информационна асиметричност, поведение на икономическите агенти, регулация, управление (governance). Но отсъстват авторите на съответните теории - R. Coase, O. Hart, D. North, O. Williamson, J. Tirole, D. Kahneman, G. Akerof, всички те – Нобелови лауреати. Единственото позитивно изключение е Elinor Ostrom – едно произведение в списъка с използваната литература и две позовавания в текста;
- неумение за практическо използване на икономически възгледи. В първа глава са споменати редица стойностни съвременни икономически теории (посочените по-горе). Изследването, анализът и изводите, които следват са базирани изключително на класически схващания, известна част, от които – вече отречени.

Тези слабости са типични за ранния етап на академично развитие, в който се намира кандидатът. Посочването им тук не омаловажава неговите постижения.

Заклучение

След детайлното запознаване с дисертационния труд със заглавие *Еко-управлението в земеделските стопанства* и внимателното му обмисляне, смятам, че той притежава характеристиките и качеството на съвременна докторска теза. Убедено препоръчвам на уважаемото жури, образователната и научна степен Доктор, по научна специалност Икономика и управление, да бъде присъдена на автора му - Антон Кирилов Митов.

С уважение,

.....
Д. Терзиев

София,
23.07.2019г.